

5771

	TASTE OF	
	LIMMUD	

Sjabbat 12 maart 2011 / 6 adar II 5771
Sidra Wajikra, Wajikra [Leviticus] 1:1-5:26, Tanach blz. 197-205
Haftara: Jesaja 43:21-44:23, Tanach blz. 873-876

Commentaar door rabbijn Gary M. Bretton-Granatoor
[The Temple of Universal Judaism](#)

Vertaling: Nico Vissel
[Het Engelse origineel](#)

Deze week beginnen we aan een nieuw boek van de Tora, dus is het tijd voor een reclameblok. De gebeurtenissen die aan het einde van het boek Sjemot [Exodus] beschreven worden, vinden een oplossing in het boek Bemidbar [Numeri]. Tussen deze twee boeken ingeklemd is Leviticus, een reclamespot voor de priesterklasse. Tientallen jaren lang hebben onze voorgangers in de progressieve beweging nauwelijks aandacht besteed aan de lessen van de offerdiensten. Maar we hebben ons inmiddels meer opengesteld voor de lessen uit de gehele Tora en hoewel wij als moderne mensen een afkeer hebben van de bijzonderheden van de dieroffers zijn we gaan spitten naar de betekenis van ook die wijsheden uit ons verleden.

Het boek begint met een schokkende mededeling, in het opvallende eerst woord: *Wajikra* (*wav-kof-reesj-alef* – meestal is de *alef* klein geschreven en in vele manuscripten ontbreekt die letter helemaal). Normaal gesproken zien we *wajedabeer* (*dalet-bet-reesj*): 'en God sprak' of *wajomer* (*alef-mem-reesj*): 'en God zei'. Maar hier staat er *wajikra*: 'en God riep uit', met een verbazende nadrukkelijkheid. Hierna komen de voorschriften voor het uitkiezen en aanbieden van een offerdier. Men mag alleen de beste en kostbaarste dieren uit de kudde offeren voor het delgen van schuld - men moet *dát* nemen wat men het moeilijkste kan missen. De offers worden *Korbanot* genoemd (*kof-resj-beet-noen*), de stam van dat woord betekent 'naderbij komen'. Door het brengen van de offers komen wij dicht bij God.

Er is een midrasj die bij deze tekst hoort die vertelt van een arme vrouw die op weg is haar offer te brengen. Enkele jongere *kohaniem* [priesters] hangen wat rond en zien dat ze slechts een handje graan heeft. Ze lachen onder elkaar erom en zeggen 'wat is dat nou voor een offer?', 'Wie denkt ze wel dat ze is?' 'Dit is een belediging voor God'. Maar een van de *kohaniem* maakt daar een einde aan. Hij zegt: 'Kijk toch wat ze brengt! Ze houdt waarschijnlijk al haar voedsel van één dag in haar hand en jullie steken de gek met haar? Wat ze in haar hand houdt is haar *nefesj*, haar eigen ziel!'

In het verre verleden meende ons volk dat zij door de offers het dichtst bij God konden komen. Maar de tijd van de dierenoffers is lang voorbij. Onze rabbijnen vervingen de *Awoda* (offerdienst' - een woord dat in wezen 'werk' betekent - want het eiste een hoop inspanning om de offers te brengen) door *Awoda sjebalev*, (werk dat met en in het hart gebeurt, gewoonlijk wordt daaronder 'gebed' verstaan - en vergeet niet, dat onze voorouders meenden dat het hart de zetel van het intellect was en hadden het dus eigenlijk over het werk van het brein.)

In Tanchoema (Wajeera 31b) staat: 'gebed is belangrijker dan alle offers.' En onze leraar Abraham Joshua Heschel leerde dat gebed geen vervanging is van het offeren, het **is** het offeren. De eerste les uit dit hoofdstuk is wellicht dat we evenveel aandacht moeten geven aan onze gebeden en de details ervan en met dezelfde nauwgezetheid als onze voorouders gaven aan alle details van de offers van vroeger.

Maar ik heb nog twee lessen uit deze sidra die ik met u wil delen. In Awot d'rabbi Natan leren we dat in de tijd die direct volgde op het staken van de offerdiensten, na de vernietiging van de Tweede Tempel, de leerlingen van Jochanan ben Zakkai erover treurden dat zij geen offers meer konden brengen. Jochanan citeerde de profeet Hosjea (6:6) en zei tegen zijn leerlingen: 'Treur niet, we hebben een middel van boetedoening dat gelijkwaardig is aan offers: het verrichten van goede daden, want God heeft gezegd: "Ik verlang genade, geen offers..."'. Jochanan leert ons dat *ónze korbanoet*, ons pad om dichterbij God te komen, onze handelingen zijn. Ik herhaal, ook hierbij moeten we net zoveel aandacht geven aan de uitvoering van onze goede daden als onze voorouders deden, wanneer ze het beste wat ze hadden, offerden.

In deze sidra vinden we ook een zeer ongewoon commentaar van Rasji, de meester van alle commentatoren. Rabbi Leon Fink wijst op het commentaar van Rasji op *pasoek* [vers] 4:22. Daar zegt Rasji: 'Het is een gelukkige generatie die een leider heeft, die een offer brengt voor een zonde die hij begaan heeft.' De tekst in Tora zegt: 'als een *nasi* (leider) zondigt...'; deze *pasoek* begint met het woord *asjer* (*alef-sjin-reesj*) met als betekenis: 'dat wat'. Dat woord komt echter in de Tora niet voor als begin van een zin of een *pasoek* en daarom voegt Rasji een letter *joed* toe aan het einde van het woord, zo dat er in plaats van *asjer*, *asjree* staat en dat betekent 'fortuinlijk'. En dan zegt Rasji iets verbazends: een generatie die een leider heeft die offer brengt als boetedoening voor een zonde, is een "gezegende" generatie. Hij zegt dat, omdat hij weet dat leiders in het verleden zelden een fout toegaven en als er een leider opstaat die wel bereid is een fout toe te geven, maakt zijn generatie iets zeer opmerkelijks mee.

We leven in verbijsterende tijden. We zijn zo modern geworden dat we er vaak toe neigen de wijsheid uit het verleden te negeren. Maar we worden opgeroepen –Wajikra– en we moeten ons oprichten en aandachtig luisteren.

Onze voorouders waren bereid hun kostbaarste dingen, zelfs hun *nefasjot*, (zielen) op te geven om te doen wat goed en juist is in het oog van de Eeuwige. (zegt Dewarim [Deuteronomium]). Ze zorgden voor ieder detail van hun offers – nu dan, zijn wij bereid dezelfde aandacht te besteden aan wat wij zeggen en doen? Zijn wij evenzeer bereid om onze fouten toe te geven en onze tekortkomingen goed te maken? Ons wordt opgedragen offers te brengen om verzoening te bewerken, om de verhouding tussen ons en God recht te zetten, om ons dichterbij te brengen tot wat God van ons verwacht.

Misschien waren onze voorouders veel wijzer dan wij dachten en hebben zij ons nog heel wat te leren.